

Ugovor o prijenosu gospodarske cjeline obrta

Božo Prelević, dipl. iur.



Prijenos obrta kao gospodarske cjeline čest je slučaj u poslovnoj praksi. Prijenos gospodarske cjeline obrta na drugog stjecatelja vrši se sklapanjem ugovora o prijenosu gospodarske cjeline. Autor u članku daje primjer ugovora o prijenosu gospodarske cjeline obrta sa analizom relevantnih zakonskih odredbi.

1. Uvod

U poslovnoj praksi se vrlo često koristi institut prijenosa gospodarske cjeline obrta. Makar nije isključivo pravilo, do prijenosa gospodarske cjeline obrta najčešće dolazi u slučaju kada fizička osoba koja samostalno obavlja djelatnost (obrtnik) prenosi gospodarsku cjelinu na društvo s ograničenom odgovornošću kojeg je u isto vrijeme i vlasnik. Do prijenosa gospodarske cjeline obrta u ovim slučajevima, u pravnom smislu, dolazi sklapanjem ugovora o prijenosu gospodarske cjeline obrta.

Ovaj ugovor se sklapa između prenositelja i stjecatelja gospodarske cjeline-obrta. Sklapanjem ugovora o prijenosu gospodarske cjeline, vlasnik obrta prestaje biti njegovim nositeljem kao gospodarske cjeline, a na njegovo mjesto kao stjecatelj gospodarske cjeline dolazi trgovačko društvo. Za pravilno razumijevanje ove tematike, u nastavku je najprije potrebno odrediti pojam gospodarske cjeline.

2. Određivanje pojma gospodarske cjeline

Pojam gospodarske cjeline određen je Općim poreznim zakonom¹ (u nastavku teksta: OPZ).



ističemo...

Sukladno OPZ-u, gospodarska cjelina je sva imovina i obveze što u poslovnom i organizacijskom smislu čini samostalni subjekt, odnosno subjekt sposoban za samostalno poslovanje².

2.1. Pripadnost gospodarske cjeline

U slučaju da neka druga osoba, a ne vlasnik, ima pravo raspolaganja gospodarskom cjelinom na način da može vlasnika gospodarski isključiti od utjecaja na to dobro, u poreznom smislu se smatra da

gospodarska cjelina pripada toj drugoj osobi³. Međutim, kod fiducijarnih (povjereničkih) odnosa smatra se da gospodarska cjelina pripada fiducijaru (povjereniku).

2.2. Utvrđivanje vrijednosti gospodarske cjeline u vlasništvu više osoba

Sukladno odredbama OPZ-a, u slučaju da je neka gospodarska cjelina u vlasništvu dviju ili više osoba, njezina se vrijednost utvrđuje u cjelini.



ističemo...

Ako ove osobe ne sudjeluju u poreznom postupku kao jedan porezni obveznik, vrijednost gospodarske cjeline dijeli se prema veličini udjela svake osobe⁴.

Međutim, ako udio u vrijednosti zajedničke gospodarske cjeline nije određen, smatra se da je svaka osoba vlasnik zajedničke gospodarske cjeline u jednakom dijelu.

2.3. Tržišna vrijednost gospodarske cjeline



ističemo...

OPZ-om je određeno kako se vrijednost gospodarske cjeline procjenjuje prema tržišnoj cijeni⁵.

Pri tome se tržišnom cijenom smatra ona cijena koja bi se mogla postići u uobičajenom poslovnom prometu, a neuobičajeni popusti u poslovanju, ili osobni popusti, ne uzimaju se u obzir.

1 Nar. nov., br. 115/16, 106/18 i 121/19.

2 Čl. 38. st. 1. OPZ-a.

3 Čl. 39. st. 1. OPZ-a.

4 Čl. 40. st. 2. OPZ-a.

5 Čl. 41. st. 1. OPZ-a.

2.4. Odgovornost preuzimatelja gospodarske cjeline

Sukladno čl. 35. OPZ-a, pri prijenosu vlasništva gospodarske cjeline, stjecatelj se smatra poreznim jamcem za:

- porez čija se obveza plaćanja temelji na poslovanju gospodarske cjeline prije stjecanja;
- porez koji se plaća po odbitku (porez na dohodak od nesamostalnog rada) pod uvjetom da je obveza plaćanja tog poreza nastala u godini u kojoj je izvršen prijenos vlasništva gospodarske cjeline.

Pri tome je jamstvo stjecatelja ograničeno vrijednošću stečene imovine. Iznimno, navedeno pravilo prema kojem se stjecatelj smatra poreznim jamcem porez čija se obveza plaćanja temelji na poslovanju gospodarske cjeline prije stjecanja, ne primjenjuje se na stjecanje u stečajnom i ovršnom postupku.

3. Prijenos obrta u društvo s ograničenom odgovornošću



ističemo...

Prijenos samostalne djelatnosti obrta u društvo s ograničenom odgovornošću provodi se prijenosom cijele gospodarske djelatnosti obrta na društvo s ograničenom odgovornošću.

Da bi prijenosom gospodarske cjeline bio omogućen kontinuirani nastavak poslovanja, potrebno je da društvo s ograničenom odgovornošću u svoje poslovne knjige preuzme cjelokupnu imovinu i obveze iz obrta po knjigovodstvenim iznosima, tj. po trošku nabave. Do prijenosa obrta u društvo s ograničenom odgovornošću dolazi u slučajevima kada je obrtnik obveznik poreza na dobit i vodi poslovne knjige sukladno propisima u računovodstvu.

Prijenosom gospodarske cjeline obrta na društvo s ograničenom odgovornošću u kontinuitetu se nastavlja obavljanje dosadašnje djelatnosti obrta. U tom smislu na određeni način možemo govoriti o „pravnom sljedništvu“ gospodarske cjeline, odnosno o preuzimanju prava i obveza. Međutim, mišljenja smo kako, u strogo pravnom smislu, ne možemo govoriti o „preoblikovanju obrta u trgovačko društvo“ (ili društvo s ograničenom odgovornošću), jer je to prema Zakonu o trgovačkim društvima nemoguće⁶.

Motivacija za prijenos imovinu koja čini gospodarsku cjelinu obrta vlasnika koji je istovremeno i vlasnik društva s ograničenom odgovornošću, može biti različita. Međutim, mišljenja smo kako u većini slučajeva uzrok za ovaj postupak treba tražiti u odgovornosti za obveze.

Naime, podsjećamo, dok vlasnik obrta odgovara za obveze obrta neograničeno, cjelokupnom svojom imovinom, kako je to predviđeno Zakonom o obrtu⁷, vlasnik društva s ograničenom odgovornošću, načelno, odgovara za obveze društva samo do visine poslovnih udjela u temeljnom kapitalu, a ne svojom cjelokupnom imovinom. Osim navedenog načina prijenosa obrta kao gospodarske cjeline, moguć je i prijenos gospodarske cjeline-obrta u javno trgovačko društvo.

4. Ugovor o prijenosu gospodarske cjeline-obrta

Ugovor o prijenosu gospodarske cjeline – obrta je ugovor obveznog prava i to konsenzualni ugovor, jer nastaje čim su se ugovorne strane suglasile o njegovim bitnim sastojcima. Budući je iz sadržaja samog ugovora vidljiva njegova gospodarska svrha (kauza), radi se o kauzalnom ugovoru.



ističemo...

Što se tiče oblika ovog ugovora, mišljenja smo kako ga svakako treba sklapati u pisanom obliku, makar to nije izrijekom zakonom propisano.

U slučaju da se kod sklapanja ovog ugovora ne radi o identitetu vlasnika obrta i društva s ograničenom odgovornošću, mišljenja smo kako bi radi pravne sigurnosti ugovor bilo dobro sklopiti u obliku javnobilježničke isprave.

Budući da sadržaj i naziv ugovora o prijenosu gospodarske cjeline nije određen propisima, radi se o neimenovanom ugovoru obveznog prava. Ipak, mišljenja smo kako se u praksi iskristalizirao njegov bitan sadržaj pa bi u ugovoru o prijenosu gospodarske cjeline-obrta morao biti definiran porezni status ulagatelja (obrt) s aspekta poreza na dobit.



ističemo...

Znači, u ugovoru bi valjalo istaknuti da je obrt obveznik poreza na dobit.

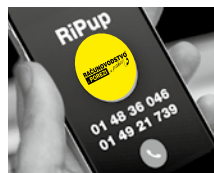
Nadalje, svakako je bitan element sadržaja ovog ugovora i datum prijenosa imovine obrtnika-obveznika poreza na dobit na društvo s ograničenom odgovornošću. U ugovoru bi se moralo naglasiti da se imovina prenosi bez naknade, odnosno da se temeljem ovog ulaganja ne stvara ni sadašnja ni buduća obveza društva. Također, ugovorom bi trebalo biti jasno naznačeno kako stjecatelj (d.o.o.) može neograničeno raspolagati prenesenom imovinom gospodarske cjeline-obrta.

Također, u ugovoru bi bilo dobro istaknuti i činjenice važne za opozivanje, odnosno sadrži li gospodarska cjelina obrta koja se prenosi nekretnine i sl. U ugovoru je potrebno navesti da se prenose i ugovori s kupcima i dobavljačima prenositelja (obrt), ako takvi ugovori postoje, odnosno ako su dijelom gospodarske cjeline koja se prenosi. Na kraju, kada se radi o prijenosu gospodarske cjeline-obrta u društvo s ograničenom odgovornošću, potrebno je navesti unosi li se imovina u temeljni, ili neupisani kapital društva.

U nastavku dajemo dva primjera ugovora o prijenosu gospodarske cjeline-obrta.

6 Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11-Kazneni zakon, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19.

7 Nar. nov., br. 143/13, 127/19 i 41/20.



TELEFON ZA KONZULTACIJE

Ponedjeljkom i četvrtkom

od 11.00 do 15.30 sati,

utorkom, srijedom i petkom

od 8.30 do 13.00 sati.

01/48 36 046 i 01/49 21 739

**Primjer 1. – Ugovor o prijenosu gospodarske cjeline-obrta**

Trgovački obrt URA, Split, Marmontova 3e, vl. Ivo Ivin iz Splita, Meja 2, MB 919499444, Obrtnica br. 11021033044, OIB 10770770722 (u nastavku teksta: Prenositelj)

i
ABEBE d.o.o. za trgovinu i usluge, Split, Marmontova 3e, OIB 87878788888, koje zastupa prokurist Jure Pravdić iz Splita, Hvarska 9 (u nastavku teksta: Stjecatelj) dana 15. veljače 2021. sklapaju sljedeći

UGOVOR O PRIJENOSU GOSPODARSKE CJELINE - OBRTA

I. UVODNE ODREDBE**Članak 1.**

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je Prenositelj vlasnik Trgovačkog obrta URA sa sjedištem u Splitu, Marmontova 3e (u nastavku: obrt URA), koji je obveznik poreza na dobit i vodi poslovne knjige prema propisima o računovodstvu.

Ugovorne strane, nadalje, suglasno utvrđuju da je Rješenjem Županijskog ureda za gospodarstvo, Odjel za upravno-pravne poslove, Područni odsjek za upravno-pravne poslove Slunj, Klasa: UP/I 112-01/2021-04/22 Urbroj: 251-02-04/555-21-4 od 15. veljače 2021., riješeno da se obrt iz stavka 1., u vlasništvu Prenositelja, objavljuje iz obrtnog registra s danom 15. ožujka 2021.

Članak 2.

Prenositelj i Stjecatelj suglasno utvrđuju da je trgovačko društvo ABEBE d.o.o. sa sjedištem u Splitu, Marmontova 3e (u nastavku: ABEBE d.o.o.), upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu, s matičnim brojem subjekta upisa (MBS) 522588598.

Prenositelj i Stjecatelj, nadalje, suglasno utvrđuju da je Ivo Ivin jedini član ABABE d.o.o.

Članak 3.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je obrt URA posebna gospodarska cjelina sa imovinom, pravima i obvezama.

Članak 4.

Prenositelj i Stjecatelj suglasno utvrđuju da je Ivo Ivin odlučio unijeti gospodarsku cjelinu obrta URA u ABEBE d.o.o. Split, Marmontova 3e.

II. PREDMET UGOVORA**Članak 5.**

Obrt URA jamči društvu ABEBE d.o.o. da je organiziran kao gospodarska cjelina koju čini dugotrajna i kratkotrajna imovina, vlastiti kapital umanjen za preneseni i ostvareni gubitak, dugoročne i kratkoročne obveze, te zalihe robe, a sve kako je utvrđeno izvješćem ovlaštenog revizora koje se nalazi u prilogu ovog Ugovora i čini njegov sastavni dio.

Imovinu gospodarske cjeline iz stavka 1. ne čine nekretnine ni transportna sredstva.

Ugovorne strane sporazumno utvrđuju da je vrijednost obrta-gospodarske cjeline na dan 15. veljače 2021. iznosi: 120.000,00 kn (slovima: stovadesettisuća) kuna.

Članak 6.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je predmet ovog Ugovora unos obrta-gospodarske cjeline URA, s imovinom, pravima i obvezama na dan 15. veljače 2021 u ABEBE d.o.o.

Članak 7.

Temeljem ovog Ugovora Prenositelj kao vlasnik obrta URA prenosi i unosi gospodarsku cjelinu u temeljni kapital trgovačkog društva ABEBE d.o.o. kao ukupnost stvari prava i obveza, u ukupnoj vrijednosti od 120.000,00 kn (slovima: : stovadesettisuća) kuna, što predstavlja neto knjigovodstvenu vrijednost gospodarske cjeline, odnosno imovinu umanjenu za obveze.

Imovina koja čini gospodarsku cjelinu iz stavka 1. prenosi se bez naknade te se temelje ovog ulaganja ne stvara ni sadašnja ni buduća obveza društva.

Prijenosom gospodarske cjeline iz stavka 1., na Stjecatelja se prenose i svi ugovori Prenositelja s dobavljačima u svezi obavljanja djelatnosti Prenositelja i Stjecatelja te svi ugovori o radu Prenositelja na Stjecatelja.

Danom potpisivanja ovog Ugovora Prenositelj gubi pravo na raspolaganje gospodarskom cjelinom-obrtom iz stavka 1. te istu gospodarsku cjelinu-obrt, sa svim stvarima, pravima i obvezama, odnosno cjelokupni obrt kao ukupnost stvari, prava i obveza prenosi na Stjecatelja.

III. DRUGA PRAVA I OBEZE UGOVORNIH STRANA**Članak 8.**

Prenositelj jamči da gospodarska cjelina nije opterećena nikakvim uknjiženim, ili neuknjiženim teretima, te će u slučaju da se pokaže da izjava iz ovog članka nije istinita, ili valjana snositi svu štetu štetu prouzročenu takvom izjavom.

Prenositelj se obvezuje Stjecatelju da će sa stanjem na dan 15. veljače 2021 u korist Stjecatelja učiniti sva potrebna raspolaganja radi prijenosa cjelokupne imovine koja čini obrt-gospodarsku cjelinu sukladno članku 7. ovog Ugovora, te omogućiti neograničeno raspolaganje i korištenje svim sredstvima rada i imovinom obrta.

Prenositelj jamči da će u poslovnoj dokumentaciji biti iskazani svi poslovni događaji te da neće biti ničega u poslovanju što u poslovnoj dokumentaciji neće biti iskazano

Članak 9.

Stjecatelj se obvezuje da će pod uvjetom da Prenositelj ispunji sve svoje obveze iz ovog Ugovora preuzeti sva prava i obveze koja mu pripadaju po ovom Ugovoru.

Stjecatelj se, nadalje, obvezuje u svojim poslovnim knjigama provesti upis gospodarske cjeline iz članka 7. ovog Ugovora.

Članak 10.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da će Stjecatelj s danom 15. veljače 2021. preuzeti gospodarsku cjelinu-obrt iz članka 7. ovog Ugovora s bilancom stanja na dan 15. veljače 2021.

Potpisom ovog Ugovora Stjecatelj postaje pravni sljednik obrta URA.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 11.**

O izvršenoj primopredaji gospodarske cjeline iz članka 7. ovog Ugovora, ugovorne strane sastavljaju poseban primopredajni zapisnik koji se nalazi u prilogu ovog Ugovora i čini njegov sastavni dio

Članak 12.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da ništavost, odnosno nemogućnost provedbe pojedine odredbe ovog Ugovora nema učinak na valjanost ostalih odredbi ugovora, pod uvjetom da ovaj Ugovor može opstati i bez ništave odredbe.

Ugovorne strane se obvezuju da će ništave odredbe ovog Ugovora zamijeniti valjanima, pod uvjetom da se na ovaj način može ostvariti svrha ovog Ugovora te da su na taj način ostvareni interesi obje ugovorne strane.

Članak 13.

Sve porezne i eventualne druge troškove vezane uz sklapanje ovog Ugovora i poslova koji proizlaze iz provedbe ovog Ugovora snosi Stjecatelj.

Članak 14.

Eventualne sporove ugovorne strane nastojat će riješiti mirnim putem, a u slučaju spora ugovorne strane sporazumno ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Splitu.

Članak 15.

Ovaj Ugovor sačinjen je u 2 (slovima: dva) primjerka, od kojih svakoj ugovornoj strani pripada po 1 (slovima: jedan) primjerak.

Članak 16.

Ugovorne strane u znak prihvata prava i obveza iz ovog Ugovora isti vlastoručno potpisuju.

Članak 17.

Ovaj Ugovor stupa na snagu danom potpisa ugovornih strana, a primjenjuje se od 15. veljače 2021.

Prenositelj:

Za Stjecatelja:

Privitak:

- 1) Izvješće ovlaštenog revizora⁸.
- 2) Primopredajni zapisnik.

II. Predmet ugovora

Članak 2.

Gospodarsku cjelinu iz ovog Ugovora čini cjelokupna imovina trgovačkog obrta PEK s kojom je Prenositelj obavljao djelatnost trgovine, a koju imovinu i cjelinu kao gospodarsko jedinstvo trgovine prenosi na Stjecatelja.

Cjelokupna gospodarska cjelina sastoji se iz bilance (aktiva i pasiva) koja se nalazi u privitku ovog Ugovora i čini njegov sastavni dio.

Članak 3.

Prenositelj prenosi na Stjecatelja gospodarsku cjelinu iz članka 2. ovog Ugovora u trenutkom potpisa ovog Ugovora.

Članak 4.

Prenositelj prenosi na Stjecatelja, a Stjecatelj preuzima cjelokupnu bilancu trgovačkog obrta (aktivu i pasivu) bez naknade.

III. Prijelazne i završne odredbe

Članak 5.

Sve eventualne sporove ugovorne strane nastojat će riješiti mirnim putem, a u slučaju spora ugovorne strane sporazumno ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Rijeci.

Članak 6.

Ovaj Ugovor sastavljen je u 2 (slovima: dva) primjerka od kojih svakoj ugovornoj strani pripada po 1 (slovima: jedan) primjerak.

Prenositelj:

Za Stjecatelja:

Privitak:

- 1) Bilanca.

Primjer 2. – Ugovor o prijenosu gospodarske cjeline-obrta⁸

Trgovački obrt PEK, Rijeka, Ulica lipa 2, vl. Ana Anić, Rijeka, Prva ulica 3, MB 911499444, Obrtnica br. 21121021044, OIB 74560770788 (u nastavku teksta: Prenositelj)

i

BEBEA d.o.o. za trgovinu, ugostiteljstvo i usluge, Rijeka, Prva ulica 3, OIB 34441131122, koje zastupa opunomoćenik, odvjetnik Juraj Pravdić iz Rijeke, Velebitska 1, po punomoći člana uprave Ane Anić (u nastavku teksta: Stjecatelj) sklopili su dana 15. veljače 2021 sljedeći

UGOVOR

O PRIJENOSU GOSPODARSKE CJELINE

I. Uvodne odredbe

Članak 1.

Ovim Ugovorom utvrđuje se prijenos imovinskih dijelova koji čine gospodarsku cjelinu (dugotrajne imovine, trgovačke robe, inventara i potraživanja) te obveza i kapitala koji se odnose na istu cjelinu od strane Stjecatelja na Prenositelja.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da ispunjavaju uvjet prema kojemu su obveznici PDV-a, te da se radi o predmetu prijenosa koji čini gospodarsku cjelinu.

5. Zaključak

U praksi do prijenosa gospodarske cjeline-obrta na društvo s ograničenom odgovornošću najčešće dolazi kada se radi o istom vlasniku obrta i društva s ograničenom odgovornošću. Glavni motiv ovakvih prijenosa leži u činjenici načelno manjeg opsega odgovornosti za obveze kod društva s ograničenom odgovornošću u odnosu na obrt. Prijenos gospodarske cjeline-obrta na društvo s ograničenom odgovornošću obavlja se sklapanjem ugovora koji treba sklapati u pisanom obliku.

Literatura:

- 1) Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 115/16, 106/18 i 121/19), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 2) Zakon o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 3) Zakon o obrtu (Nar. nov., br. 143/13, 127/19 i 41/20), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 4) Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19 i 138/20), pročišćeni tekst – www.propisi.hr

⁸ Provedba revizije kod prijenosa gospodarske cjeline nije obavezna.